Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PRĪTA PIKAMĒES [*PRIIT PIKAMÄE*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 10. februārī [1]

Lieta C-546/19

BZ
pret
Westerwaldkreis

(*Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Robežkontrole, patvērums un imigrācija – Imigrācijas politika – To trešo valstu valstspiederīgo atgriešana, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi – Direktīva 2008/115/EK – Piemērošanas joma – Ieceļošanas aizliegums, kas noteikts attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo pēc viņa notiesāšanas krimināllietā – Sabiedriskās kārtības un sabiedrības drošības apsvērumi – Atgriešanas lēmuma atcelšana – Ieceļošanas aizlieguma likumība

1. Šajā lietā *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) no jauna ir vērsusies Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi [2].

2. Šajā gadījumā iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ļaus Tiesai sniegt nepieciešamos paskaidrojumus par diviem aspektiem saistībā ar Direktīvā 2008/115 paredzēto "ieceļošanas aizliegumu", kas izslēdz jebkādu ieceļošanu un uzturēšanos visu dalībvalstu teritorijā. Precīzāk, Tiesai ir jādefinē, pirmkārt, dalībvalstīm piešķirtās rīcības brīvības – noteikt ieceļošanas aizliegumus, ko reglamentē vienīgi valsts tiesību normas, – apjoms un, otrkārt, aplūkotajā direktīvā noteiktā tiesiskā saikne starp ieceļošanas aizliegumu un atgriešanas lēmumu.

[1] Oriģinālvaloda – franču.

[2] OV 2008, L 348, 98. lpp.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2008/115

3. Direktīvas 2008/115 1. pantā "Priekšmets" ir paredzēts:

"Šajā direktīvā ir noteikti kopēji standarti un procedūras, kas dalībvalstīs ir jāpiemēro attiecībā uz nelikumīgi uzturošos trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, ievērojot pamattiesības kā galvenos Kopienas tiesību, kā arī starptautisko tiesību principus, tostarp pienākumu nodrošināt bēgļu aizsardzību un cilvēktiesības."

4. Šīs direktīvas 2. panta "Darbības joma" 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Šī direktīva attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā.

2. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepiemērot šo direktīvu trešo valstu valstspiederīgajiem:

[..]

b) kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atpakaļnosūtīšanas procedūrai kriminmāltiesisku sankciju dēļ vai to rezultātā, vai kuriem piemēro izdošanas procedūras."

5. Minētās direktīvas 3. pantā "Definīcijas" ir paredzēts:

"Šajā direktīvā piemēro turpmāk minētās definīcijas:

[..]

4) "atgriešanas lēmums" ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās ir nelikumīga, un noteikts vai konstatēts atgriešanās pienākums;

[..]

6) "ieceļošanas aizliegums" ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kas uz noteiktu laika posmu aizliedz ieceļot un uzturēties dalībvalsts teritorijā un kas pievienots atgriešanas lēmumam;

[..]."

6. Direktīvas 2008/115 6. panta "Atgriešanas lēmums" 1. punkts ir formulēts šādi:

"1. Neskarot šā panta 2. līdz 5. punktā minētos izņēmumus, dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā."

7. Saskaņā ar šīs direktīvas 9. panta "Izraidīšanas atlikšana" 1. punktu:

"1. Dalībvalstis atliek izraidīšanu:

a) ja ar izraidīšanu tiktu pārkāpts neizdošanas princips [..]."

8. Minētās direktīvas 11. pantā "Ieceļošanas aizliegums" ir paredzēts:

"1. Atgriešanas lēmumiem pievieno ieceļošanas aizliegumu:

a) ja nav noteikts brīvprātīgas izceļošanas laika posms vai

b) ja nav ievērota atgriešanās pienākuma izpilde.

Citos gadījumos atgriešanas lēmumu var papildināt ar ieceļošanas aizliegumu.

2. Ieceļošanas aizlieguma ilgumu nosaka, pienācīgi ņemot vērā katra konkrēta gadījuma visus attiecīgos apstākļus, un tas principā nepārsniedz 5 gadus. Tomēr tas var pārsniegt piecus gadus, ja trešās valsts valstspiederīgais rada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai.

[..]"

2. Regula (EK) Nr. 1987/2006

9. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1987/2006 (2006. gada 20. decembris) par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (SIS II) izveidi, darbību un izmantošanu[3] 24. panta 1.–3. punktā ir noteikts:

"1. Datus par trešo valstu valstspiederīgajiem, par kuriem izdots brīdinājums, lai atteiktu ieceļošanu vai uzturēšanos, ievada, pamatojoties uz attiecīgās valsts brīdinājumu, kas izriet no kompetento administratīvo iestāžu vai tiesu lēmuma, kurš pieņemts saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktos paredzētajiem procedūras noteikumiem. Šo lēmumu var pieņemt, tikai pamatojoties uz īpašu novērtējumu. Pārsūdzības attiecībā uz šiem lēmumiem iesniedz saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem.

2. Brīdinājumu izdod, ja 1. punktā minētā lēmuma pamatā ir draudi sabiedriskajai kārtībai vai sabiedrības drošībai, vai valsts drošībai, kurus var radīt attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā. Šāda situācija pastāv jo īpaši attiecībā uz:

a) trešās valsts valstspiederīgo, kurš kādā dalībvalstī notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, par ko paredzētais sods ir saistīts ar brīvības atņemšanu uz vismaz vienu gadu;

b) trešās valsts valstspiederīgo, par kuru ir pamatots iemesls uzskatīt, ka viņš ir izdarījis smagu noziedzīgu nodarījumu, vai par kuru ir skaidras norādes par viņa nodomu izdarīt šādu noziedzīgu nodarījumu kādas dalībvalsts teritorijā.

[3] OV 2006, L 381, 4. lpp.

3. Brīdinājumu var izdot arī tad, ja 1. punktā minētā lēmuma pamatā ir fakts, ka trešās valsts valstspiederīgajam ir piemērots jebkāds pasākums, kas saistīts ar izraidīšanu vai ieceļošas atteikumu un kas nav atcelts vai atlikts, ietverot vai papildus piemērojot ieceļošanas aizliegumu vai, attiecīgā gadījumā, uzturēšanās aizliegumu, kas pamatots ar to, ka nav ievēroti attiecīgās valsts noteikumi par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu vai uzturēšanos."

B. Vācijas tiesības

10. *Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet* (Likums par ārvalstnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā) (*BGBl.* 2008 I, 162. lpp.), redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem (turpmāk tekstā – "*AufenthG*"), ir ietverts 11. pants "Ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums", kas ir formulēts šādi:

"(1) Ārvalstniekam, kurš ir ticis izraidīts, nodots atpakaļ vai izraidīts piespiedu kārtā, vairs nav tiesību atkārtoti ieceļot Vācijas Federatīvajā Republikā un uzturēties tajā, un viņam nedrīkst izsniegt uzturēšanās atļauju pat gadījumā, ja saskaņā ar šo likumu viņam uz to būtu tiesības.

(2) Ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma ilgumu nosaka *ex officio*. Šis termiņš sākas no ārvalstnieka izceļošanas dienas. Izraidīšanas gadījumā aizlieguma ilgums tiek noteikts vienlaicīgi ar izraidīšanas rīkojuma pieņemšanu. Pārējos gadījumos tas tiek noteikts brīdī, kad tiek izdots izbraukšanas rīkojums, kurā paredzēta izraidīšana tā neizpildes gadījumā, un, vēlākais, piespiedu izraidīšanas vai izraidīšanas brīdī [..].

(3) Ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma ilgums ir diskrecionārs lēmums. Tas var būt ilgāks par pieciem gadiem tikai tad, ja ārvalstnieks ir ticis izraidīts pēc notiesājoša sprieduma krimināllietā vai ja viņš rada nopietnus draudus sabiedrības drošībai un sabiedriskajai kārtībai. Aizlieguma ilgums nedrīkst pārsniegt desmit gadus.

[..]"

11. *AufenthG* 50. pantā "Izbraukšanas pienākums" ir noteikts:

"(1) Ārvalstniekam ir pienākums izceļot no valsts teritorijas, ja viņam nav vai vairs nav nepieciešamās uzturēšanās atļaujas [..].

(2) Ārvalstniekam ir pienākums izceļot no Vācijas Federatīvās Republikas teritorijas nekavējoties vai, ja viņam ir noteikts izceļošanas termiņš – pirms šī termiņa beigām.

[..]"

12. *AufenthG* 51. panta "Likumīgas uzturēšanās izbeigšana; ierobežojumu saglabāšana" 1. punkta 5. apakšpunktā ir paredzēts:

"(1) Uzturēšanās atļauja kļūst nederīga šādos gadījumos:

[..]

5. ārvalstnieka izraidīšanas gadījumā, [..]."

13. Saskaņā ar *AufenthG* 53. panta "Izraidīšana" 1. punktu:

"Ārvalstniekam, kura uzturēšanās rada draudus sabiedrības drošībai un sabiedriskajai kārtībai, demokrātiskai un brīvai konstitucionālajai kārtībai vai jebkurām citām būtiskām Vācijas Federatīvās Republikas interesēm, tiek piemērots izraidīšanas pasākums, ja, ņemot vērā visus lietas apstākļus, interešu, ko nozīmē viņa izceļošana, un viņa interešu turpināt uzturēties Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā izsvēršana ļauj konstatēt, ka sabiedrības intereses par labu viņa izceļošanai ir pārākas."

14. *AufenthG* 54. panta 1. punkta 1. apakšpunktā ir paredzēts:

"(1) Ārvalstnieka izraidīšanas intereses 53. panta 1. punkta izpratnē ir īpaši svarīgas:

1. ja ar spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā, viņam ir piespriests brīvības atņemšanas sods [..]."

15. *AufenthG* 58. panta "Piespiedu izraidīšana" 1. un 2. punktā ir noteikts:

"(1) Ārvalstniekam tiek piemērots piespiedu izraidīšanas pasākums, ja viņa pienākums izceļot no valsts teritorijas ir izpildāms, ja viņam nav noteikts termiņš, lai izceļotu no teritorijas, vai ja šis termiņš ir beidzies, un ja viņa izceļošanas pienākuma brīvprātīga izpilde nav nodrošināta vai ja tā kontrole šķiet nepieciešama sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ. [..]

(2) [..] Citos gadījumos pienākums izceļot no valsts teritorijas kļūst izpildāms tikai tad, ja atteikums izsniegt uzturēšanās atļauju vai cits administratīvs akts, saskaņā ar kuru ārvalstniekam ir jāizceļo no valsts teritorijas saskaņā ar 50. panta 1. punktu, pats kļūst izpildāms.

[..]"

16. *AufenthG* 60.a panta "Izraidīšanas pagaidu apturēšana" 2.–4. punktā ir noteikts:

"(2) Ārvalstnieka izraidīšana tiek apturēta tik ilgi, kamēr šī izraidīšana nav iespējama faktisku un juridisku iemeslu dēļ un viņam nav izsniegta pagaidu uzturēšanās atļauja. [..]

(3) Ārvalstnieka izraidīšanas apturēšana neietekmē viņa pienākumu izceļot no valsts teritorijas.

(4) Ārvalstniekam, uz kuru attiecas izraidīšanas apturēšana, izsniedz apliecību.

[..]"

II. Tiesvedības rašanās fakti, pamata tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

17. BZ, kuram ir nenoskaidrota valstspiederība, ir dzimis Sīrijā un kopš 1990. gada uzturas Vācijā. Lai arī kopš šī laika viņam bija pienākums izceļot no valsts teritorijas, viņš tomēr turpināja uzturēties šajā dalībvalstī, pamatojoties uz regulāri pagarinātu iecietības statusu saskaņā ar *AufenthG* 60.a pantu.

18. 2013. gada 17. martā BZ tika piespriests brīvības atņemšanas sods uz trim gadiem un četriem mēnešiem par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar terorisma atbalstīšanu. 2014. gada martā viņa soda izpildes atlikusī daļa tika aizstāta ar nosacītu sodu.

19. Šīs notiesāšanas krimināllietā dēļ *Westerwaldkreis* (Vestervaldes apgabals) ar 2014. gada 24. februāra rīkojumu attiecībā uz BZ noteica izraidīšanas pasākumu saskaņā ar *AufenthG* 53. panta 1. punktu (turpmāk tekstā – "izraidīšanas rīkojums"). Šajā rīkojumā bija ietverts arī ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums federālajā teritorijā uz sešiem gadiem, kas vēlāk tika samazināts līdz četriem gadiem, sākot no izceļošanas dienas, un nosakot, ka tas beidzas vēlākais 2023. gada 21. jūlijā. Tajā pašā laikā Vestervaldes apgabals attiecībā uz BZ izdeva izbraukšanas rīkojumu, kurā paredzēta izraidīšana tā neizpildes gadījumā.

20. BZ apstrīdēja šos lēmumus. Nopratināšanas laikā Iebildumu komisijā Vestervaldes apgabals atcēla izbraukšanas rīkojumu, kurā paredzēta izraidīšana tā neizpildes gadījumā. Pārējā daļā iebildumi tika noraidīti.

21. Tad BZ *Verwaltungsgericht Koblenz* (Koblencas Administratīvā tiesa, Vācija) cēla prasību atcelt izraidīšanas rīkojumu un ieceļošanas un uzturēšanās federālajā teritorijā aizliegumu, kas tika noraidīta ar šīs tiesas spriedumu. BZ par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz* (Reinzemes-Pfalcas Augstākā administratīvā tiesa, Vācija).

22. Pēc tam *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu lietu pārvalde, Vācija) ar 2017. gada 21. jūlija lēmumu noraidīja BZ patvēruma pieteikumu kā acīmredzami nepamatotu saskaņā ar valsts tiesībām. Vienlaikus šī iestāde konstatēja, ka BZ nevar tikt izraidīts uz Sīriju, jo attiecībā uz šo valsti ir izpildīti *AufenthG* 60. pantā, lasot to kopsakarā ar 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3. pantu, paredzētie izraidīšanas aizlieguma nosacījumi.

23. Ar 2018. gada 5. aprīļa spriedumu *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz* (Reinzemes-Pfalcas Augstākā administratīvā tiesa) noraidīja BZ apelācijas sūdzību. Pēc tam pēdējais minētais iesniedza revīzijas sūdzību iesniedzējtiesā.

24. Iesniedzējtiesa norāda, ka jau ir noraidījusi šādu sūdzību, ciktāl tā attiecās uz izraidīšanas rīkojumu, kas pieņemts attiecībā uz BZ un kas tādējādi ir kļuvis galīgs, un sadalīja kasācijas tiesvedību, to turpinot tikai tiktāl, cik tā attiecas uz lēmumu par ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma, kurš pievienots izraidīšanas rīkojumam, ilguma samazināšanu līdz četriem gadiem, sākot no iespējamās izceļošanas un to nosakot līdz vēlākais 2023. gada 21. jūlijam.

25. No iesniedzējtiesas skaidrojumiem par Vācijas tiesībām izriet, ka saskaņā ar *AufenthG* 53. pantu pieņemtais izraidīšanas rīkojums ne vienmēr izraisa attiecīgā ārvalstnieka izraidīšanu. Iesniedzējtiesa norāda, ka attiecībā uz personām, kuru uzturēšanās rada draudus sabiedrības drošībai, var noteikt izraidīšanas pasākumu, lai arī viņu izraidīšana no Vācijas teritorijas nav iespējama galamērķa valstī valdošās situācijas dēļ. Šajā gadījumā izraidīšanas pasākuma noteikšanas rezultātā, pirmkārt, tiek pārtraukts attiecīgā ārvalstnieka uzturēšanās atļaujas derīgums saskaņā ar *AufenthG* 51. panta 1. punkta 5. apakšpunktu un, otrkārt, saskaņā ar *AufenthG* 11. panta 1. punktu ir aizliegta šī ārvalstnieka ieceļošana un uzturēšanās, kā arī aizliegts viņam izsniegt jaunu uzturēšanās atļauju pirms izraidīšanas rīkojuma termiņa beigām.

26. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, ko saskaņā ar valsts tiesībām var noteikt pat tad, ja nav izdots izbraukšanas rīkojums, kurā paredzēta izraidīšana tā neizpildes gadījumā, ir saderīgs ar Savienības tiesībām. Šajā ziņā šī tiesa precizē, ka

saskaņā ar Vācijas tiesībām izraidīšanas rīkojums pats par sevi nav "atgriešanas lēmums" Direktīvas 2008/115 3. panta 4. punkta izpratnē, taču šāda kvalifikācija ir jāatzīst attiecībā uz izbraukšanas rīkojumu, kurā paredzēta izraidīšana tā neizpildes gadījumā.

27. It īpaši tai ir šaubas par to, vai ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas ir noteikts attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo nolūkā, "kas nav saistīts ar migrāciju", it īpaši kombinācijā ar izraidīšanas rīkojumu, ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā. Gadījumā, ja uz šo jautājumu tiktu sniegta apstiprinoša atbilde, iesniedzējtiesa jautā, vai ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu nevar uzskatīt par atbilstošu šīs direktīvas prasībām, ja izbraukšanas rīkojumu, kurā paredzēta izraidīšana tā neizpildes gadījumā, kas pieņemts vienlaicīgi ar šo aizliegumu, to izdevusī iestāde ir atcēlusi.

28. Ja būtu jāuzskata, ka atgriešanas lēmuma atcelšana noteikti nozīmē šim lēmumam pievienotā ieceļošanas aizlieguma nelikumību, iesniedzējtiesa jautā, vai tas tā ir arī gadījumā, ja izraidīšanas rīkojums, kas ir ticis izdots pirms atgriešanas lēmuma, ir kļuvis galīgs.

29. Šajos apstākļos *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) a) Vai ieceļošanas aizliegums, kurš trešās valsts valstspiederīgajam noteikts nolūkā, kas "nav saistīts ar migrāciju", katrā ziņā ietilpst Direktīvas [2008/115] darbības jomā tad, ja dalībvalsts nav izmantojusi šīs direktīvas 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteikto iespēju?

b) Ja atbilde uz pirmā jautājuma a) daļu ir noliedzoša: vai šāds ieceļošanas aizliegums neietilpst Direktīvas 2008/115 darbības jomā arī tad, ja trešās valsts valstspiederīgais jau neatkarīgi no tā, ka attiecībā uz to ir izdots izraidīšanas rīkojums, ar ko ir saistīts ieceļošanas aizliegums, valstī uzturas nelikumīgi un tādēļ pēc būtības ietilpst direktīvas darbības jomā?

c) Vai ieceļošanas aizliegumi, kuri izdoti nolūkā, kas "nav saistīti ar migrāciju", ietver arī ieceļošanas aizliegumu, kas noteikts saistībā ar izraidīšanu sabiedriskās kārtības un valsts drošības apsvērumu dēļ (šajā gadījumā – pamatojoties vienīgi uz vispārējiem preventīviem apsvērumiem ar mērķi apkarot terorismu)?

2) Ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts tādējādi, ka šis ieceļošanas aizliegums ietilpst Direktīvas 2008/115 darbības jomā:

a) Vai no atgriešanas lēmuma (šajā gadījumā – izbraukšanas rīkojuma) atcelšanas administratīvā kārtībā izriet, ka ar to vienlaicīgi noteiktais ieceļošanas aizliegums Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punkta izpratnē kļūst nelikumīgs?

b) Vai šīs tiesiskās sekas rodas arī tad, ja pirms atgriešanas lēmuma izdotais administratīvais izraidīšanas rīkojums ir (vai ir kļuvis) galīgs?"

III. Tiesvedība Tiesā

30. Par šiem jautājumiem rakstveida apsvērumus iesniedza Vācijas un Nīderlandes valdības, kā arī Eiropas Komisija.

31. 2020. gada 23. aprīlī Tiesa nosūtīja iesniedzējtiesai informācijas pieprasījumu par pamatlietai atbilstošajām tiesību normām. Tās atbilde, kas datēta ar 2020. gada 6. maiju, Tiesā tika saņemta 2020. gada 27. maijā.

32. Kā procesa organizatorisko pasākumu 2020. gada 8. oktobrī Tiesa uzdeva jautājumu rakstveida atbildes sniegšanai visām ieinteresētajām personām. Rakstveida apsvērumi par šo jautājumu tika iesniegti noteiktajā termiņā.

IV. Vērtējums

33. Vācijas valdība ir norādījusi uz pirmā prejudiciālā jautājuma nepieņemamību. Tā kā šis arguments, manuprāt, netieši attiecas arī uz otro jautājumu, savu analīzi es sākšu, izvērtējot pieņemamību (A daļa), pirms pievērsīšos katra no šiem prejudiciālajiem jautājumiem būtībai (B daļa).

A. Par pieņemamību

34. Vācijas valdība savos rakstveida apsvērumos apgalvo, ka pretēji tam, kas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, Vācijas Federatīvā Republika ir izmantojusi Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju nepiemērot šo direktīvu trešo valstu valstspiederīgajiem, kam ir piemērots kriminālsods, ar kuru ir paredzēta viņu atgriešana vai kurš izraisa viņu atgriešanu saskaņā ar valsts tiesībām.

35. Pamatojot šo apgalvojumu, šī valdība vērš Tiesas uzmanību uz faktu, ka Vācijas tiesību akta, ar kuru ir transponēta Direktīva 2008/115, paskaidrojuma rakstā esot šāds teksts, kas attiecas uz *AufenthG* 11. pantu, ar kuru ir transponēts Direktīvas 2008/115 11. pants: "Jaunajā ceturtajā teikumā paredzētās atkāpes no parastā piecu gadu termiņa ir pamatotas ar Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu (šajā ziņā runa ir par direktīvas piemērošanas jomas ierobežošanu attiecībā uz personām, kas notiesātas krimināllietā), un ar Direktīvas 2008/115 11. panta 2. punkta otro teikumu (nopietni draudi sabiedrības drošībai un sabiedriskajai kārtībai)".

36. Šajā ziņā ir jānorāda, ka, atbildot uz informācijas pieprasījumu, ko tai nosūtīja Tiesa, iesniedzējtiesa uztur savu Vācijas tiesību interpretāciju, kā tā ir izklāstīta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, saskaņā ar kuru Vācijas Federatīvā Republika nav nolēmusi saskaņā ar Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu izslēgt no šīs direktīvas *pilnās* piemērošanas jomas trešo valstu valstspiederīgos, kam ir piemērots kriminālsods, ar kuru ir paredzēta viņu atgriešana vai kurš izraisa viņu atgriešanu.

37. Iesniedzējtiesa norāda, ka paskaidrojuma raksta fragmentā, ko ir citējusi Vācijas valdība, ir atsauce uz *AufenthG* 11. panta 3. punktu – redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietas faktiem –, saskaņā ar kuru ieceļošanas aizlieguma ilgums var pārsniegt piecus gadus "tikai tad, ja ārvalstnieks ir ticis izraidīts *pēc notiesājoša sprieduma krimināllietā* vai ja viņš rada nopietnus draudus sabiedrības drošībai un sabiedriskajai kārtībai"[4]. Tā arī uzskata, ka no šī fragmenta izriet, ka – attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, attiecībā uz kuriem ir pieņemts izraidīšanas pasākums pēc notiesājoša sprieduma krimināllietā, – Vācijas likumdevējs, atsaucoties uz Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ir vēlējies *ierobežoti* atkāpties no tās

[4] Mans izcēlums.

11. panta 2. punktā ietvertā noteikuma, ka ieceļošanas aizlieguma spēkā esamības ilgums ir ierobežots līdz pieciem gadiem, kas ļauj no tā atkāpties tikai gadījumā, ja pastāv nopietni draudi sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai.

38. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesai saskaņā ar kompetences sadalījumu starp Savienības tiesām un valsts tiesām prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ir jāņem vērā *iesniedzējtiesas definētais* faktiskais un tiesiskais konteksts, kurā iekļaujas prejudiciālie jautājumi. Tas nozīmē – lai arī kāda būtu Vācijas valdības paustā kritika par iesniedzējtiesas veikto valsts tiesību interpretāciju, izskatāmais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāizvērtē, ņemot vērā šo tiesību interpretāciju [5], saskaņā ar kuru Vācijas likumdevējs, atsaucoties uz Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu, nav vēlējies izslēgt trešo valstu valstspiederīgos, kas tiek izraidīti pēc notiesājoša sprieduma krimināllietā, no šīs direktīvas pilnās piemērošanas jomas [6].

39. Tas, ka Tiesa ir pieņēmusi pretēju Vācijas tiesību aktu interpretāciju spriedumā *Filev* un *Osmani* [7], kā to uzsvēra Vācijas valdība, manuprāt, neļauj izdarīt atšķirīgu secinājumu. Proti, lietā, kurā tika taisīts šis spriedums, Tiesai saskaņā ar šo secinājumu iepriekšējā punktā izklāstīto judikatūru bija saistoša *Amtsgericht Laufen* (Laufenes pirmās instances tiesa, Vācija), kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu autore, sniegtā valsts tiesību interpretācija.

40. Tā kā iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu atbilstību nevar apšaubīt, es uzskatu, ka šie jautājumi ir jāuzskata par pieņemamiem.

B. Par lietas būtību

1. Ievada apsvērumi

41. Ir jāizklāsta atbilstošo tiesību normu būtiskās iezīmes Tiesai lūgtās interpretācijas vajadzībām.

42. Direktīvas 2008/115 mērķis ir ieviest efektīvu izraidīšanas un atgriešanas politiku, pamatojoties uz kopīgiem standartiem, lai attiecīgo personu atgriešana notiktu humānā veidā, pilnībā ievērojot viņu pamattiesības, kā arī cieņu [8].

43. Šai nolūkā šajā direktīvā ir precīzi noteikta procedūra, ko papildina tiesiskās garantijas, kuras katrai dalībvalstij ir jāpiemēro attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, un tajā ir noteikta šīs procedūras dažādo posmu norises kārtība.

44. Precīzāk, minētajā direktīvā ir paredzēts, ka jebkura trešās valsts valstspiederīgā nelikumīga uzturēšanās dalībvalsts teritorijā rada šai dalībvalstij pienākumu adresēt tam "atgriešanas lēmumu" [9]. Ar šo lēmumu attiecīgajam ārvalstniekam tiek noteikts "atgriešanās pienākums", proti, pienākums atgriezties savā izcelsmes valstī, tranzīta valstī vai citā [trešā] valstī [10], vajadzības

5 Skat. spriedumu, 2016. gada 21. jūnijs, *New Valmar* (C-15/15, EU:C:2016:464, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

6 Attiecībā uz jautājumu par to, vai Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts ļauj dalībvalstīm no tā atkāpties ierobežoti, iesniedzējtiesa, manuprāt, pamatoti apgalvo, ka šim jautājumam nav izšķirošas nozīmes pamatlietas risinājumā, jo no juridiskā viedokļa noraidoša atbilde izraisītu vienīgi ieceļošanas aizlieguma ilguma, kas pārsniedz piecus gadus, nepiemērojamību.

7 Spriedums, 2013. gada 19. septembris (C-297/12, EU:C:2013:569).

8 Skat. Direktīvas 2008/115 2. un 11. apsvērumu.

9 Direktīvas 2008/115 6. panta 1. punkts.

10 Direktīvas 2008/115 3. panta 3. un 4. punkts.

gadījumā nosakot piemērotu termiņu, kurā šim ārvalstniekam ir jāizbrauc no valsts teritorijas brīvprātīgi [11]. Ja nav noteikts termiņš brīvprātīgai izceļošanai vai ja atgriešanās pienākums nav izpildīts, dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu atgriešanas lēmumu [12].

45. Atgriešanas lēmumu var papildināt – vai noteiktos gadījumos tas ir jāpapildina – ar "ieceļošanas aizliegumu". Lai gan to pieņem viena dalībvalsts, šī aizlieguma mērķis saskaņā ar definīciju, kas izriet no Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punkta, ir aizliegt šī aizlieguma adresātam ieceļot un uzturēties *visu dalībvalstu teritorijā*. Tādējādi tas nodrošina "Eiropas mērogu" valstu īstenoto atgriešanas pasākumu ietekmei [13].

46. Lai šis mērogs nebūtu tikai teorētisks, šajā direktīvā ir arī paredzēts, ka tad, ja kāda dalībvalsts izskata iespēju izsniegt pastāvīgas uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas dod tiesības uzturēties trešās valsts valstspiederīgajam, uz ko attiecas citas valsts izdots ieceļošanas aizliegums, tai vispirms ir jākonsultējas ar šo pēdējo minēto dalībvalsti un jāņem vērā tās intereses [14]. Šādas konsultācijas procedūras uzsākšana nozīmē, ka vispirms ir jānoskaidro citu dalībvalstu noteiktie ieceļošanas aizliegumi, kas ir iespējams, ņemot vērā to, ka informāciju par šiem ieceļošanas aizliegumiem var ievadīt kā valsts brīdinājumu otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmā atbilstoši Regulas Nr. 1987/2006 [15] 24. panta 3. punktam.

47. Tieši ieceļošanas aizliegums ir iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu priekšmets, ko es ierosinu izvērtēt turpmākajā izklāstā.

2. Par pirmo jautājumu

48. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas ir noteikts attiecībā uz trešās valsts pilsoni vienlaikus ar izraidīšanas rīkojumu, kurš pieņemts, pamatojoties uz iepriekšēju notiesājošu spriedumu kriminālietā, ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā.

49. Vispirms ir jānorāda, kā tas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ka iesniedzējtiesas šaubas izraisa Komisijas "Rokasgrāmatas atgriešanas jautājumos" [16] 11. punkta formulējums, saskaņā ar kuru Direktīva 2008/115 attiecoties tikai uz tādiem ieceļošanas aizliegumiem, kas saistīti ar migrācijas noteikumu pārkāpumu dalībvalstīs ("ar atgriešanu saistīti aizliegumi"), proti, noteikumiem, kas reglamentē trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos, lai gan šai direktīvai neesot ietekmes uz tādiem ieceļošanas aizliegumiem, "kuri noteikti nolūkā, kas nav saistīts ar migrāciju". Papildus ieceļošanas aizliegumiem, kas ir ierobežojošs pasākums, kurš pieņemts saskaņā ar LES V sadaļas 2. nodaļu, šajā otrajā kategorijā

[11] Direktīvas 2008/115 7. panta 1. punkts. Dalībvalstis var nenoteikt šādu termiņu gadījumos, kas noteikti šīs pašas tiesību normas 4. punktā (skat. šo secinājumu 18. zemsvītras piezīmi).

[12] Direktīvas 2008/115 8. panta 1. punkts.

[13] Skat. Direktīvas 2008/115 14. apsvērumu.

[14] Skat. Direktīvas 2008/115 11. panta 4. punktu, kurā šajā ziņā ir atsauce uz Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu (1985. gada 14. jūnijs) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, 25. pantu (OV 2000, L 239, 19. lpp.).

[15] Jānorāda, ka šī regula tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1861 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu robežpārbaužu jomā un ar kuru groza Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un groza un atceļ Regulu (EK) Nr. 1987/2006 (OV 2018, L 312, 14. lpp.), kura tiks piemērota no 2021. gada 28. decembra. Regulas 2018/1861 24. panta 1. punktā, kura mērķis ir aizstāt Regulas Nr. 1987/2006 24. pantu, ir paredzēts dalībvalstu *pienākums* ievadīt brīdinājumu SIS visos gadījumos, kad ieceļošanas aizliegums attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, ir ticis noteikts saskaņā ar procedūrām, ar kurām ievēro Direktīvu 2008/115.

[16] Komisijas Ieteikums (ES) 2017/2338 (2017. gada 16. novembris), ar kuru izveido kopīgu "Rokasgrāmatu atgriešanas jautājumos" dalībvalstu kompetentajām iestādēm izmantošanai ar atgriešanu saistītu uzdevumu veikšanā (OV 2017, L 339, 83. lpp.).

ietilpstot ieceļošanas aizliegumi, kas noteikti trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir izdarījuši smagus noziedzīgus nodarījumus vai attiecībā uz kuriem var pamatoti pieņemt, ka viņiem ir nodoms veikt šādus noziedzīgus nodarījumus. Tādējādi pamatlietā aplūkotais aizliegums, pēc iesniedzējtiesas domām, varētu ietilpt šajā kategorijā un tādējādi neietilpt Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā.

50. Citiem vārdiem sakot, Tiesa tiek aicināta lemt par tādas interpretācijas pareizību, saskaņā ar kuru Direktīva 2008/115 ir piemērojama tikai aizliegumiem, kas ir noteikti migrācijas tiesību normu pārkāpuma dēļ, savukārt aizliegumi, kas neietilpst šajā kategorijā, it īpaši tie, kuru mērķis ir aizsargāt sabiedrisko kārtību un sabiedrības drošību dalībvalstīs, ir dalībvalstu kompetencē.

51. Vispirms ir jānorāda, ka Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punktā "ieceļošanas aizliegums" ir definēts kā "administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kas uz noteiktu laika posmu aizliedz ieceļot un uzturēties dalībvalsts teritorijā un kas pievienots atgriešanas lēmumam"; tādējādi ar to netiek pieļauta interpretācija, saskaņā ar kuru Savienības likumdevējs šajā pantā ir vēlējies paredzēt vienīgi pasākumus, kas ir pamatoti ar migrācijas noteikumu pārkāpumu. Manuprāt, arī ar šīs direktīvas 11. panta 1. punktu tas netiek pieļauts, jo šajā tiesību normā ir tikai izklāstīti nosacījumi, ar kādiem atgriešanas lēmumi tiek (vai var tikt) papildināti ar ieceļošanas aizliegumu, nevienā brīdī neatsaucoties uz iemesliem, kas ir šī aizlieguma noteikšanas pamatā.

52. Attiecībā uz Direktīvas 2008/115 sistēmas pārbaudi es piekrītu iesniedzējtiesas viedoklim, ka šī direktīva neļauj konstatēt nevienu elementu, kas liecinātu par labu tādai tās piemērošanas jomas ierobežošanai, kāda paredzēta "Rokasgrāmatas atgriešanas jautājumos" 11. punktā.

53. Šajā ziņā ir jāatsaucas uz tiesību normām, ar kurām minētajā direktīvā ir noteiktas tās piemērošanas jomas robežas.

54. Direktīvas 2008/115 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka tā ir piemērojama trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri *nelikumīgi uzturas* dalībvalstu teritorijā, ņemot vērā, ka šāda "nelikumīga uzturēšanās" saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 2. punktu ir "tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, kas noteikti [Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 562/2006 (2006. gada 15. marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss)[17]] 5. pantā, vai arī citiem ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem šajā dalībvalstī". Ņemot vērā to vispārīgo formulējumu, šīs tiesību normas nerada ne mazākās šaubas par to, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies noteikt minētās direktīvas piemērošanas jomu ļoti plašu, jo tas ir paredzējis, ka tajā minētais uzturēšanās nelikumīgais raksturs ir ne tikai tas, kas izriet no migrācijas noteikumu pārkāpuma ("ieceļošanas nosacījumi[em], kas noteikti Šengenas Robežu kodeksa 5. pantā, vai arī citi[em] ieceļošanas [..] nosacījumi[em] šajā dalībvalstī"), bet arī tas, kas izriet no *citu* noteikumu pārkāpuma ("citi[em] [..] uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumi[em] šajā dalībvalstī").

55. Kā norādīts iepriekš, ar Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu dalībvalstīm ir piešķirta iespēja nolemt nepiemērot šo direktīvu trešo valstu valstspiederīgajiem, kam ir piemērots konkrēti krimināls sods, ar kuru ir paredzēta viņu atgriešana vai kurš izraisa viņu atgriešanu saskaņā ar valsts tiesībām. Tādējādi šis pants noteikti izriet no premisas, ka nelikumīga uzturēšanās, kas var izraisīt Direktīvas 2008/115 piemērošanu, var izrietēt arī no smaga valsts krimināllikuma

[17] OV 2006, L 105, 1. lpp.

pārkāpuma. Proti, ir jākonstatē, ka šādas tiesību normas esamība būtu bijusi pilnīgi lieka gadījumā, ja šīs direktīvas piemērošanai atbilstošā nelikumīgā uzturēšanās varētu būt tikai tā, kas saistīta ar migrācijas noteikumu pārkāpumu. No tā izriet, ka atgriešanas lēmumu, kā arī tam pievienoto ieceļošanas aizliegumu var pieņemt arī nolūkā, kas saistīts ar sabiedriskās kārtības vai sabiedrības drošības aizsardzību.

56. Manā ieskatā, šis secinājums ir neizbēgams, ja tiek ņemtas vērā citas tiesību normas Direktīvā 2008/115, piemēram, 6. panta 2. punkts [18], 7. panta 4. punkts [19], 11. panta 2. un 3. punkts un 12. panta 1. punkta otrā daļa [20]. Šīs tiesību normas pierāda, ka pasākumi, kuru mērķis ir sabiedriskās kārtības, sabiedrības drošības un valsts drošības aizsardzība, nav atrauti no saskaņotā regulējuma, kas ar to noteikts, jo šo pasākumu mērķis nozīmē tikai dalībvalstu iespēju atkāpties no šajos pantos iekļautajiem noteikumiem [21].

57. Konkrēti, attiecībā uz ieceļošanas aizliegumu Direktīvas 2008/115 11. panta 2. punktā ir noteikts, ka, lai gan tā ilgums principā nevar pārsniegt piecus gadus, dalībvalstis var noteikt ieceļošanas aizliegumu uz laiku, kas pārsniedz šādu ilgumu, ja trešās valsts valstspiederīgais rada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai. Turklāt šīs direktīvas 11. panta 3. punktā būtībā ir noteikts, ka dalībvalstis nevar piemērot ieceļošanas aizliegumu personām, kuras ir cilvēku tirdzniecības upuri un kurām šajā sakarā ir piešķirtas uzturēšanās tiesības, izņemot, ja šīs personas rada draudus sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai un valsts drošībai.

58. Sagatavošanas darbi, manuprāt, apstiprina to, ka Savienības likumdevējs absolūti nav vēlējies paredzēt Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomas ierobežojumu, kas balstīts uz uzturēšanās nelikumības iemesliem. Manuprāt, Komisija nebūtu varējusi izteikt šo ideju skaidrāk kā direktīvas priekšlikumā [22] un Komisijas dienestu darba dokumentā SEC(2005) 1175 [23]. Proti, pirmajā minētajā dokumentā tā apgalvoja, ka tā "mērķis ir [..] noteikt horizontālu noteikumu kopumu, ko piemēro ikvienam trešās valsts valstspiederīgajam, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, *lai arī kāds būtu viņa nelikumīgās uzturēšanās iemesls* (piemēram, vīzas vai uzturēšanās atļaujas derīguma termiņa beigšanās, uzturēšanās atļaujas atsaukšana vai atcelšana, galīgs lēmums, ar kuru tiek noraidīts patvēruma pieteikums, bēgļa statusa atņemšana, nelikumīga uzņemšana)" [24], bet otrajā dokumentā tā precizēja, ka ierosinātā direktīva būtu jāpiemēro ne tikai tad, kad trešo valstu valstspiederīgie uzturas nelikumīgi tādēļ, ka tie nepilda Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, 5. pantā (tagad – Šengenas Robežu kodeksa 6. pants) paredzētos ieceļošanas

[18] Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punktā ir noteikts: "Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas kādas dalībvalsts teritorijā un kuriem ir derīga citas dalībvalsts izsniegta uzturēšanās atļauja vai cita atļauja, kas sniedz tiem tiesības tur uzturēties, lūdz nekavējoties doties uz šīs dalībvalsts teritoriju. Ja minētais trešās valsts valstspiederīgais nepilda šo lūgumu vai ja trešās valsts valstspiederīgā nekavējoša izceļošana ir vajadzīga *sabiedriskās kārtības vai valsts drošības nodrošināšanai*, piemēro 1. punktu." (Mans izcēlums)

[19] Direktīvas 2008/115 7. panta 4. punktā ir noteikts: "Ja pastāv bēgšanas iespējamība vai ja likumīgas uzturēšanās pieteikums ir atzīts par nepārprotami nepamatotu vai tā pamatā ir krāpšana, vai arī, ja attiecīgā persona *apdraud sabiedrības kārtību, drošību vai valsts drošību*, dalībvalstis var nenoteikt laika posmu brīvprātīgai izceļošanai vai var noteikt laika posmu, kas ir īsāks par septiņām dienām." (Mans izcēlums)

[20] Direktīvas 2008/115 12. panta 1. punktā ir noteikts: "Atgriešanas lēmumus un – ja tos pieņem – lēmumus par ieceļošanas aizliegumu un lēmumus par izraidīšanu noformē rakstiski un tajos norāda faktiskos un juridiskos iemeslus, kā arī informāciju par pieejamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.
Informāciju par faktiskajiem iemesliem var ierobežot, ja attiecīgās valsts tiesību aktos ir paredzētas tiesības uz informācijas ierobežošanu, jo īpaši, *lai garantētu valsts drošību, aizsardzību, sabiedrības drošību* un lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus un sodītu par tiem." (Mans izcēlums)

[21] Šajā nozīmē skat. manus secinājumus lietā *Stadt Frankfurt am Main* (C-18/19, EU:C:2020:130, 40. punkts).

[22] Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu pilsoņu atgriešanos, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (SEC(2005) 1057, COM(2005) 391 *final* – 2005/0167(COD), I nodaļas 4. sadaļa).

[23] *Commission staff working document – Detailed comments on Proposal for a European Parliament and Council Directive on common standards on procedures in Member States for returning illegally staying third country nationals* (COM(2005) 391 *final*).

[24] Mans izcēlums.

nosacījumus, bet arī tad, ja uzturēšanās ir nelikumīga citu iemeslu dēļ, kā piemēru minot situāciju, kad trešās valsts valstspiederīgais pazaudē savu uzturēšanās atļauju un vienlaicīgi pret viņu ir uzsākta atgriešanas procedūra *smaga nozieguma izdarīšanas dēļ*.

59. Protams, Komisija minētajā priekšlikumā atzina, ka jautājums par to, vai jēdziens "izraidīšana ar valsts drošību un sabiedrisko kārtību saistītu iemeslu dēļ" arī būtu bijis jāsaskaņo ierosinātajā direktīvā, ir izskatīts. Tā arī atzina, ka atbilde uz to ir noliedzoša, it īpaši tādēļ, ka šāda saskaņošana būtu jāturpina nevis tādas direktīvas ietvaros, kas attiecas uz nelikumīgas uzturēšanās izbeigšanu un atgriešanu, bet gan drīzāk tādas direktīvas ietvaros, kurā ir reglamentēti ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi un kura attiecas uz likumīgas atrašanās [teritorijā] vai uzturēšanās izbeigšanu. Tomēr Komisija turpinājumā paskaidroja, ka tas nenozīmējot, ka ierosinātā direktīva neattiecas uz trešās valsts valstspiederīgā, kura likumīgā uzturēšanās ir beigusies sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, situāciju. Gluži pretēji, šī persona tādējādi esot kļuvusi par valstspiederīgo, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, un šī kvalifikācija – bez nepieciešamības to precizēt turpmāk – ir pamats attiecīgās direktīvas piemērošanai [25].

60. Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punkta un 11. panta vērtējums no teleoloģiskā viedokļa, manuprāt, ļauj arī uzskatīt, ka šī direktīva principā tika izstrādāta ar tik plašu piemērošanas jomu, ka to nevar aprobežot tikai ar ieceļošanas aizliegumiem, kas pamatoti ar migrācijas noteikumu pārkāpumu. Proti, "Eiropas mērogu", ko valsts atgriešanas pasākumu ietekmei vēlas piešķirt ar šajās tiesību normās paredzēto ieceļošanas aizliegumu, var izskaidrot, kā to pamatoti atgādina iesniedzējtiesa, ar minēto tiesību normu mērķi novērst nelegālo imigrāciju un novērst to, ka trešo valstu valstspiederīgie, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, var, gūstot priekšrocības no pastāvošajām tiesību aktu atšķirībām dalībvalstīs, apiet valsts pasākumus, ar kuriem tiek izbeigta viņu uzturēšanās. Taču šie mērķi, manuprāt, nav saderīgi ar to personu loka ierobežojumu, attiecībā uz kurām var noteikt ieceļošanas aizliegumu, kā tas ir paredzēts "Rokasgrāmatā atgriešanas jautājumos".

61. Šajā stadijā tomēr ir jāatzīst, ka iesniedzējtiesas lielākās šaubas, šķiet, attiecas uz jautājumu par to, vai tāda interpretācija, kādu es piedāvāju šajos secinājumos, ir pareiza, ņemot vērā Regulas Nr. 1987/2006 tiesību normas.

62. Proti, ir jāatgādina, ka "Rokasgrāmatas atgriešanas jautājumos" 11. punktā to ieceļošanas aizliegumu skaitā, "kuri noteikti nolūkā, kas nav saistīts ar migrāciju", un kuri tādējādi neietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā, ir skaidri uzskaitīti aizliegumi, kas noteikti attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir izdarījuši smagus noziedzīgus nodarījumus vai attiecībā uz kuriem var pamatoti pieņemt, ka viņiem ir nodoms izdarīt šādu noziedzīgu nodarījumu. Šajā ziņā minētajā 11. punktā ir atsauce uz ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumiem, kuru pamatā ir draudi sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai un kuri paredzēti Regulas Nr. 1987/2006 24. panta 2. punktā, lasot to kopsakarā ar šīs regulas 24. panta 1. punktu. No savas puses vēlos piebilst, ka ar minētās regulas 24. panta 3. punktu ir reglamentēti ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumi, kas noteikti trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir piemērots "pasākums, kas saistīts ar izraidīšanu vai ieceļošanas atteikumu", un kas pamatoti ar to, ka "nav ievēroti attiecīgās valsts noteikumi par [šo valstspiederīgo] ieceļošanu vai uzturēšanos".

[25] Skat. priekšlikuma 3. sadaļas 12. punktu.

63. Tādējādi no Regulas Nr. 1987/2006, kas pieņemta pirms Direktīvas 2008/115 stāšanās spēkā, 24. panta izriet, ka ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumi, kas pamatoti ar draudiem sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai, un [ieceļošanas un uzturēšanās] aizliegumi, kas noteikti attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas lēmums par izraidīšanu, atpakaļnosūtīšanu vai piespiedu izraidīšanu, ir definēti kā tādi, kas ietilpst *atšķirīgās* kategorijās, jo uz katru no tām attiecas atšķirīgs tiesiskais režīms (pienākums ievadīt brīdinājumu SIS pastāv tikai attiecībā uz pirmās kategorijas aizliegumiem). Regulas 2018/1861, kas būs piemērojama Regulas Nr. 1987/2006 vietā no 2021. gada 28. decembra, 24. panta 1. punktā ir pārņemta divu kategoriju struktūra un Regulas Nr. 1987/2006 24. panta saturs [26], vienlaikus konstatējot, ka ar Direktīvu 2008/115 otrā ieceļošanas aizliegumu kategorija kopš tā laika ir saskaņota ("ieceļošanas aizliegumi attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo saskaņā ar procedūrām, ar kurām ievēro Direktīvu 2008/115") [27].

64. Šķiet, ka iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tam būtu jānoved pie secinājuma, ka *ikviens* ieceļošanas aizliegums, kas pamatots ar draudiem sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai, neietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā un tādējādi uz to attiecas tikai tiesiskais režīms, kas tam ir piemērojams saskaņā ar valsts tiesībām, kā to savos rakstveida apsvērumos apgalvo Nīderlandes valdība.

65. Protams, ir taisnība, ka, tā kā Direktīva 2008/115 ir Šengenas *acquis* pilnveidojums, tā ir jāinterpretē, ņemot vērā šī *acquis* nepieciešamo saskaņotību [28], kas neapšaubāmi ietver Regulas Nr. 1987/2006 tiesību normas. Tomēr man šķiet, ka šīs regulas 24. panta 2. punkta interpretācija, kas izklāstīta šo secinājumu iepriekšējā punktā, ir balstīta uz kļūdainu šīs tiesību normas piemērojamības personām interpretāciju.

66. Es uzskatu, ka tādi ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumi, kuri pamatoti ar draudiem sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai un kuri minēti Regulas Nr. 1987/2006 24. panta 2. punktā, attiecas tikai uz tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas uzturas *ārpus* attiecīgās dalībvalsts teritorijas šo aizliegumu noteikšanas brīdī. Tas izskaidro to, kādēļ tos uzskata par tādiem, kas ietilpst kategorijā, kura atšķiras no Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā ietilpstošajiem aizliegumiem: kā lai paredz atgriešanas procedūras uzsākšanu pret attiecīgajiem valstspiederīgajiem, ja tie neuzturas nelikumīgi minētās dalībvalsts teritorijā?

67. Turpretī Regulas Nr. 1987/2006 24. panta 2. punkts, kā to apgalvo Nīderlandes valdība, neattiecas uz tādiem ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumiem, kādi ir aplūkoti pamatlietā, proti, uz aizliegumiem, kuri pieņemti sabiedriskās kārtības vai sabiedrības drošības apsvērumu dēļ attiecībā uz [trešo valstu] valstspiederīgajiem, kas *jau* atrodas dalībvalsts teritorijā. Proti, šādu ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu noteikšana nozīmē, ka šie [trešo valstu] valstspiederīgie

[26] Vienīgais būtiskais grozījums ir pienākuma ievadīt brīdinājumu SIS attiecināšana uz ieceļošanas aizliegumiem, kas noteikti saskaņā ar Direktīvā 2008/115 paredzētajām procedūrām. Skat. it īpaši Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu robežpārbaužu jomā, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 515/2014 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1987/2006 (COM(2016) 882 *final* – 2016/0408 (COD), 4. lpp.). Skat. arī šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmi.

[27] Regulas 2018/1861 24. panta 1. punktā ir noteikts: "Dalībvalstis ievada brīdinājumu ieceļošanas un uzturēšanās atteikumam, ja ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem: a) dalībvalsts, pamatojoties uz individuālu novērtējumu, kas ietver arī novērtējumu par attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā personīgiem apstākļiem un sekām, ko radīs ieceļošanas un uzturēšanās atteikums viņam, ir secinājusi, ka minētā trešās valsts valstspiederīgā atrašanās tās teritorijā rada apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai, sabiedriskajai drošībai vai valsts drošībai, un līdz ar to dalībvalsts ir pieņēmusi tiesas vai administratīvu lēmumu saskaņā ar tās tiesību aktiem atteikt ieceļošanu un uzturēšanos, un ir izdevusi valsts brīdinājumu ieceļošanas un uzturēšanās atteikumam; vai b) dalībvalsts attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo ir izdevusi ieceļošanas aizliegumu saskaņā ar procedūrām, ar kurām ievēro [Direktīvu 2008/115]."

[28] Spriedums, 2010. gada 26. oktobris, Apvienotā Karaliste/Padome (C-482/08, EU:C:2010:631, 48. punkts).

[valstī] uzturas nelikumīgi un ka līdz ar to attiecībā uz tiem ir jāpieņem atgriešanas lēmums. Tātad runa ir par aizliegumiem, kas ir "saistīti ar atgriešanu" un kas kā tādi ir reglamentēti Direktīvā 2008/115.

68. Īsi sakot – dalībvalstis saglabā kompetenci noteikt ieceļošanas aizliegumus personām, kas apdraud sabiedrisko kārtību, sabiedrības drošību vai valsts drošību, it īpaši, ja tās kādā dalībvalstī ir notiesātas par noziedzīgu nodarījumu, par kuru var piespriest brīvības atņemšanas sodu uz vismaz vienu gadu, ar nosacījumu, ka brīdī, kad tiek noteikti šie aizliegumi, šīs personas uzturas ārpus attiecīgās dalībvalsts teritorijas. Turpretī dalībvalstīm ir jāievēro saskaņotie noteikumi, kas paredzēti Direktīvā 2008/115, sākot ar pienākumu pieņemt atgriešanas lēmumu, kad tās paredz ieceļošanas aizliegumus attiecībā uz personām, kuras apdraud sabiedrisko kārtību, sabiedrības drošību vai valsts drošību, ja attiecīgās personas jau atrodas šo valstu teritorijā [29]. Šī direktīva ir piemērojama, izņemot, ja – gadījumā, kad sabiedriskās kārtības, sabiedrības drošības vai valsts drošības apdraudējums izriet no fakta, ka attiecīgajām personām ir piespriests smags krimināls od vai tām ir noteikta izdošanas procedūra, – attiecīgā dalībvalsts ir izmantojusi iespēju, kas tai piešķirta ar Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu [30].

69. Tātad nevis šo ierobežojumu noteikšanas iemesli, bet tieši saikne ar nepieciešamību veikt attiecīgo trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu atšķir ieceļošanas aizliegumus, kas ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā, no tiem, kas ir balstīti tikai uz valsts tiesībām. Savos rakstveida apsvērumos pati Komisija atzīst, ka "Rokasgrāmatas atgriešanas jautājumos" 11. punkts rada neskaidrību, jo tajā ir atsauce uz ieceļošanas aizliegumiem, kuri noteikti "nolūkā, kas nav saistīts ar migrāciju", tā vietā, lai izmantotu pareizu jēdzienu – ieceļošanas aizliegumi, "kas nav saistīti ar atgriešanu".

70. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt tādējādi, ka ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas ir noteikts attiecībā uz trešās valsts pilsoni vienlaikus ar izraidīšanas rīkojumu, kurš pieņemts, pamatojoties uz iepriekšēju notiesājošu spriedumu krimināllietā, ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā.

3. Par otro jautājumu

71. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai ar Direktīvu 2008/115 netiek pieļauts, ka tiek saglabāts spēkā ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas noteikts trešās valsts pilsonim vienlaikus ar izraidīšanas rīkojumu, kas kļuvis galīgs un kas ir pieņemts, pamatojoties uz iepriekšēju notiesājošu spriedumu krimināllietā, ja atgriešanas lēmums ir atcelts.

[29] Šo divu ieceļošanas aizliegumu kategoriju atšķirību var ilustrēt, atsaucoties uz Francijas tiesību sistēmu, it īpaši uz *code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile* [Ārvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodeksu]. Pirmā kategorija "Administratīvs aizliegums ieceļot un uzturēties teritorijā" ir paredzēta šī kodeksa L214-2. pantā, saskaņā ar kuru "[ikvienam trešās valsts valstspiederīgajam], ja viņa pastāvīgā dzīvesvieta nav Francijā un ja viņš *neatrodas* valsts teritorijā, var noteikt administratīvu aizliegumu ieceļot teritorijā, ja viņa uzturēšanās Francijā radītu nopietnus draudus Francijas sabiedriskajai kārtībai, iekšējai drošībai vai starptautiskajām attiecībām" (mans izcēlums). Otrā kategorija "Aizliegums atgriezties Francijas teritorijā" ir paredzēta minētā kodeksa L511-1. pantā, saskaņā ar kuru "administratīvā iestāde var noteikt pienākumu izceļot no Francijas teritorijas ārvalstniekam, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis [..], ja uz viņu attiecas viena no šādām situācijām: [..] 7°. ja ārvalstnieka, kurš ilgāk kā trīs mēnešus neuzturas Francijā likumīgi, rīcība apdraud sabiedrisko kārtību".

[30] Piemēram, Francijas Republika ir atsaukusies uz šo iespēju attiecībā uz "Aizliegumu ieceļot un uzturēties Francijas teritorijā", kas paredzēts Ārvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodeksa L541-1. pantā, proti, nosakot sodu, ko tiesu iestāde var piespriest ārvalstniekam, kurš ir vainīgs nozieguma vai noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, un kas reglamentēts ar Francijas *code pénal* [Krimināl kodeksa] 131-30., 131-30-1. un 131-30-2. panta tiesību normām.

72. Šī jautājuma pamatā ir Vācijas tiesību aktu īpatnības, kuras izriet no iesniedzējtiesas nolēmumā ietvertā atbilstošo valsts tiesību normu izklāsta un kuras var rezumēt šādi: i) izraidīšanas pasākums nav "atgriešanas lēmums" Direktīvas 2008/115 izpratnē, jo šāda kvalifikācija ir atzīta Vācijas izbraukšanas rīkojumam, kurā paredzēta izraidīšana tā neizpildes gadījumā; ii) jebkura izraidīšanas pasākuma [noteikšanas] rezultātā ārvalstnieka uzturēšanās kļūst nelikumīga, un tādējādi tam tiek noteikts abstrakts pienākums izceļot no Vācijas teritorijas; iii) ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums papildina *ipso iure* ne tikai ikvienu izbraukšanas rīkojumu, kurā paredzēta izraidīšana tā neizpildes gadījumā, bet arī ar ikvienu izraidīšanas pasākumu. Šādi ir elementi, kas liek iesniedzējtiesai šaubīties par to, vai ieceļošanas aizliegumam ir jārada tāds pats juridiskais iznākums kā atgriešanas lēmumam, un tādējādi tas nevar pastāvēt pēc pēdējā minētā atcelšanas.

73. Norādījusi, ka Direktīvas 2008/115 11. panta 1. punkta formulējums, saskaņā ar kuru atgriešanas lēmumiem ir jābūt (pirmā daļa) "papildinātiem" vai tos var "papildināt" (otrā daļa) ar ieceļošanas aizliegumu, neļauj atbildēt uz šo jautājumu, iesniedzējtiesa skaidro, ka tas, ka šīs direktīvas 3. panta 6. punktā ieceļošanas aizliegums ir definēts kā administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kas "pievienots atgriešanas lēmumam", katrā ziņā – iesniedzējtiesas ieskatā – nenozīmē, ka atgriešanas lēmuma atcelšana liedz pamatojumu ieceļošanas aizliegumam, kas tam pievienots. Šajā ziņā tā jautā, vai laika saikne starp šiem abiem aktiem izpaužas arī kā materiāltiesiska piesaiste, ņemot vērā minēto direktīvu, kas savukārt pieļautu interpretāciju, saskaņā ar kuru ieceļošanas aizliegums kļūst prettiesisks, tiklīdz atgriešanas lēmums ir atcelts.

74. Man šķiet, ka ir jāsniedz precizējums, lai nodrošinātu Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punkta un 11. panta 1. punkta saskaņotu interpretāciju. Es neuzskatu, ka teikuma daļas "kas pievienots atgriešanas lēmumam" mērķis ir izteikt laika saikni starp abiem attiecīgajiem aktiem vai pat to vienlaicīgumu, kā to, šķiet, uzskata iesniedzējtiesa. Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/115 11. panta 1. punktu viens no diviem gadījumiem, kad dalībvalstīm ir pienākums pieņemt ieceļošanas aizliegumu, ir tad, ja atgriešanās pienākums nav izpildīts termiņā, kas noteikts brīvprātīgai izceļošanai atgriešanas lēmumā (b) apakšpunkts). Taču, ja ieceļošanas aizliegums šādā gadījumā būtu noteikts *vēlāk* – pēc atgriešanas lēmuma pieņemšanas –, manuprāt, abu šo aktu vienlaicīguma nepieciešamība neiekļaujas ieceļošanas aizlieguma definīcijā.

75. Šis konstatējums varētu ļaut uzskatīt, ka šādas definīcijas formulējums ir neveikls un ka, izmantojot darbības vārdu "pievienot", Savienības likumdevējs ir vēlējies noteikt, ka ir nepieciešama cita veida saikne starp ieceļošanas aizliegumiem, uz kuriem attiecas Direktīva 2008/115, un atgriešanas lēmumiem – konkrēti, materiāltiesiska piesaiste, kas kā tāda nozīmē, ka ieceļošanas aizliegumu nevar saglabāt spēkā pēc atgriešanas lēmuma atcelšanas.

76. Manuprāt, šādu pieņēmumu pamato Tiesas spriedums lietā *Ouhrami*[31]. Sniedzot savu atbildi par Direktīvas 2008/115 11. panta 2. punkta interpretāciju un it īpaši par brīdi, sākot no kura ir jāaprēķina ieceļošanas aizlieguma ilgums, Tiesa ir norādījusi, ka Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punkts un 11. panta 1. punkts, lasot tos kopsakarā ar tās 3. panta 4. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ieceļošanas aizlieguma "mērķis ir *papildināt* pienākumu atstāt valsts teritoriju [atgriešanas lēmumu], aizliedzot attiecīgajai personai noteiktu laiku [..] pēc tam, kad tā ir atstājusi dalībvalstu teritoriju, no jauna ieceļot šajā teritorijā un vēlāk tajā uzturēties"[32], secinot, ka "tādējādi šāda aizlieguma spēkā stāšanās *priekšnosacījums ir*, lai attiecīgā persona pirms tam būtu atstājusi minēto teritoriju"[33]. Es uzskatu, ka tekstuāli Tiesas izmantotie jēdzieni nozīmē, ka šis atgriešanas

[31] Spriedums, 2017. gada 26. jūlijs (C-225/16, EU:C:2017:590).

[32] Spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Ouhrami* (C-225/16, EU:C:2017:590, 45. punkts). Mans izcēlums.

[33] Spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Ouhrami* (C-225/16, EU:C:2017:590, 45. punkts). Mans izcēlums.

lēmums ir jākvalificē kā *priekšnoteikums, kas nepieciešams* ieceļošanas aizlieguma spēkā esamībai. Katrā ziņā, man šķiet, ka šis secinājums izriet no iztirzājuma, ko Tiesa pēc tam ir sniegusi par attiecīgās tiesību normas sistēmisku interpretāciju, saskaņā ar kuru ar Direktīvu 2008/115 ir *skaidri nošķirts* procedūras posms līdz atgriešanās pienākuma brīvprātīgai vai piespiedu izpildei, kura laikā attiecīgās personas nelikumīgo uzturēšanos reglamentē atgriešanas lēmums, un nākamais posms, kura laikā ieceļošanas aizliegums rada tiesiskās sekas, kas izpaužas kā aizliegums ieceļot dalībvalstu teritorijā un tur uzturēties pēc atkārtotas nelikumīgas ieceļošanas [34].

77. Tomēr ir jākonstatē, ka Vācijas valdības rakstveida apsvērumos ir atbalstīta nedaudz citāda šī sprieduma interpretācija. Šī valdība uzskata, ka, lai gan ir taisnība, ka ieceļošanas aizliegums rada tiesiskas sekas, sākot brīža, kad ir izpildīts pienākums izceļot no valsts teritorijas, kas izriet no trešās valsts valstspiederīgā nelikumīgas uzturēšanās, ir arī taisnība, ka šis pienākums ne vienmēr ir noteikts ar tādu atgriešanas lēmumu, kāds ir paredzēts Direktīvas 2008/115 6. panta 1. punktā. Ar atgriešanas lēmumu, kas ne vienmēr ir nelikumīgu uzturēšanos nozīmējošs elements, minētās valdības ieskatā, tiekot tikai konstatēta šāda nelikumība.

78. Ja uzturēšanās nelikumība nav obligāti jāapliecina ar atgriešanas lēmumu, Vācijas valdība uzskata, ka ieceļošanas aizlieguma pasākuma noteikšana joprojām ir iespējama pat šī lēmuma atcelšanas gadījumā, jo ieceļošanas aizliegums varot radīt viņam raksturīgās tiesiskās sekas gadījumā, ja trešās valsts valstspiederīgais izpilda pienākumu, kas viņam ir noteikts ar *AufenthG* 50. pantu, brīvprātīgi izceļojot no Vācijas teritorijas.

79. Es nevaru piekrist šim argumentam. Šī interpretācija neatbilstu nedz Direktīvas 2008/115 loģikai, nedz tās garam.

80. Attiecībā uz šīs direktīvas loģiku, tā, protams, atstāj dalībvalstīm brīvību paredzēt, ka izraidīšanas pasākuma noteikšana padara nelikumīgu trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanos un ka tādējādi šim valstspiederīgajam ir tāds vispārīgs un abstrakts juridisks pienākums izceļot no attiecīgās dalībvalsts teritorijas, kāds izriet no *AufenthG* 50. panta. Tomēr, tiklīdz ir konstatēts, ka uzturēšanās ir nelikumīga, ar minēto direktīvu attiecīgajai dalībvalstij ir liegts pieļaut minētā valstspiederīgā atrašanos tās teritorijā, kamēr tas izlemj izceļot no valsts brīvprātīgi. Gluži pretēji, šai valstij ir pienākums šim valstspiederīgajam adresēt atgriešanas lēmumu saskaņā ar šīs pašas direktīvas 6. panta 1. punktu [35], ja vien tā nenolemj legalizēt attiecīgās personas uzturēšanos, piešķirot viņam uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas dod tiesības uzturēties, saskaņā ar minētās direktīvas 6. panta 4. punktu [36]. Dalībvalstīm noteiktajam pienākumam uzsākt atgriešanas procedūru, ja tās nepiešķir uzturēšanās tiesības, nav neviena izņēmuma. Tādējādi šis pienākums dalībvalstīm ir noteikts neatkarīgi no tā, vai konkrētajā gadījumā atgriešanas lēmums ir elements, kas veido uzturēšanās nelikumību, vai tam ir tikai deklaratīva nozīme.

[34] Spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Ouhrami* (C-225/16, EU:C:2017:590, 46.–49. punkts). Nesenāk Tiesa ir balstījusies uz šo argumentāciju 2020. gada 17. septembra spriedumā JZ (Brīvības atņemšanas sods ieceļošanas aizlieguma gadījumā) (C-806/18, EU:C:2020:724, 32.–34. punkts).

[35] Šajā nolūkā skat. ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumus lietā *Celaj* (C-290/14, EU:C:2015:285, 50. punkts), saskaņā ar kuriem "dalībvalstu pienākumi, kas izriet no Direktīvas 2008/115 6. un nākamajiem pantiem, ir pastāvīgi, nepārtraukti un piemērojami bez pārtraukuma tādā ziņā, ka tie rodas *automātiski*, tiklīdz ir izpildīti šo pantu nosacījumi" (mans izcēlums).

[36] Skat. Komisijas atbildi uz Parlamenta jautājumu Nr. P-1687/10 (OV 2011, C 138 E, 1. lpp.), kurā attiecībā uz dalībvalstīm, tādām kā Spānijas Karaliste, šādi noteikto pienākumu ir precizēts: "It implies that Spanish authorities are not free any more – once they become aware of the presence of an illegally staying third-country national on their territory – to tolerate this situation without either initiating return procedures or launching procedures for granting a right to stay" ("Tas nozīmē, ka Spānijas varas iestādēm, tiklīdz tās uzzina par trešās valsts valstspiederīgā, kas uzturas valstī nelikumīgi, atrašanos tās teritorijā, vairs nav brīvības pieļaut šo situāciju, neuzsākot atgriešanas procedūras vai neuzsākot procedūras uzturēšanās tiesību piešķiršanai") (brīvs tulkojums).

81. Attiecībā uz Direktīvas 2008/115 garu, tās 6. panta 1. punktā paredzētā pienākuma mērķis, kā skaidro Komisija "Rokasgrāmatā atgriešanas jautājumos", ir mazināt [nelegālās imigrācijas] "pelēkās zonas", novērst trešo valstu valstspiederīgo, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, ekspluatāciju un palielināt juridisko noteiktību visām iesaistītajām personām [37]. Taču ar tādu interpretāciju, kādu paredz Vācijas valdība, saskaņā ar kuru, lai ieceļošanas aizliegums stātos spēkā, nav nepieciešams, lai attiecīgā persona būtu pametusi valsts teritoriju pēc tam, kad attiecībā uz to ir pieņemts atgriešanas lēmums, jo pietiek tikai ar to, ka persona to ir izdarījusi, lai izpildītu valsts tiesību aktos paredzētu vispārīgu un abstraktu pienākumu, manuprāt, tiktu klaji pārkāpts šis mērķis. Proti, "pelēkās zonas", uz kurām atsaucas Komisija, nevar efektīvi mazināt, nosakot šādu pienākumu, jo atšķirībā no atgriešanās pienākuma, kas ietverts atgriešanas lēmumā, tajā nav obligāti norādīts termiņš, kurā attiecīgajai personai ir brīvprātīgi jāizceļo no attiecīgās dalībvalsts teritorijas, nedz arī tas paredz izceļošanas piespiedu izpildi gadījumā, ja persona to nav izdarījusi.

82. Ja ieceļošanas aizliegums, kurš ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā, var radīt tam raksturīgās tiesiskās sekas tikai pēc atgriešanas lēmuma brīvprātīgas vai piespiedu izpildes, ir pats par sevi saprotams, ka tas nevar saglabāt savu spēkā esamību pēc pēdējā minētā atcelšanas.

83. Man šķiet, ka šajos secinājumos izvirzīto apgalvojumu, ka šis ieceļošanas aizliegums ir instruments, kuram ir nepieciešamais papildinošais raksturs attiecībā uz atgriešanas lēmumu [38], turklāt acīmredzami atspoguļo mērķi, kas ir pamatā ieceļošanas aizlieguma ieviešanai attiecīgajā direktīvā. Šajos secinājumos jau vairākkārt ir atgādināts, ka, izslēdzot jebkādu ieceļošanu un uzturēšanos visu dalībvalstu teritorijā, ieceļošanas aizlieguma mērķis ir piešķirt "Eiropas mērogu valstu īstenoto atgriešanas pasākumu ietekmei" [39]. Ir jāpiebilst, kā būtībā ir izklāstīts "Rokasgrāmatas atgriešanas jautājumos" 11. punktā, ka ieceļošanas aizlieguma mērķis ir sekmēt atgriešanas politikas uzticamību, skaidri norādot, ka tiem, kuri ir izraidīti par to, ka viņi neievēro migrācijas noteikumus dalībvalstīs, noteiktā laikposmā nebūs ļauts atkārtoti ieceļot kādā no dalībvalstīm. Manuprāt, šie mērķi nerada nekādas šaubas par to, ka jebkuru ieceļošanas aizliegumu, kurš ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā, nekādā gadījumā nevar pieņemt, nepieņemot atgriešanas lēmumu, ne arī saglabāt tā spēkā esamību atgriešanas lēmuma atcelšanas gadījumā.

84. Tāpat es nesaprotu, kā iesniedzējtiesas minētais apstāklis, ka izraidīšanas rīkojums, kas pieņemts pirms atgriešanas lēmuma, ir kļuvis galīgs, var grozīt šo secinājumu. Gluži pretēji – tas, ka, ņemot vērā šo apstākli, trūkst vienīgi tāda administratīva lēmuma, lai panāktu prasītāja pamatlietā izceļošanas pienākuma piespiedu izpildi, kāds ir paredzēts *AufenthG* 50. pantā, tikai vēl vairāk uzsver faktu, ka atgriešanas lēmums vairs nepastāv juridiski, līdz ar to no tā izrietošais ieceļošanas aizliegums ir zaudējis jebkādu pamatu.

[37] Skat. "Rokasgrāmatu atgriešanas jautājumos", 5. punkts, 100. lpp. Skat. arī Komisijas atbildi uz Parlamenta jautājumu Nr. P-1687/10 (OV 2011, C 138 E, 1. lpp.), saskaņā ar kuru "[t]he obligation on Member States to either initiate return procedures or to grant a right to stay has been proposed by the Commission and was adopted by the European Parliament and Council in order to reduce "grey areas", to prevent exploitation of illegally staying persons and to improve legal certainty for all involved".

[38] Skat. arī Martucci, F., "La directive "retour": la politique européenne d'immigration face à ses paradoxes", *Revue trimestrielle de droit de l'Union européenne*, 2009, 50. lpp., kurā ieceļošanas aizliegums, uz ko attiecas Direktīvas 2008/115 11. pants, ir definēts kā "atgriešanas papildinājums".

[39] Direktīvas 2008/115 14. apsvērums.

85. Šajā stadijā tomēr varētu rasties jautājums, vai atgriešanas lēmuma atcelšanas sekas tomēr ir tādas, ka ieceļošanas aizliegums, kas sākotnēji papildināja šo lēmumu, kļūst par "aizliegumu, kas nav saistīts ar atgriešanu" un tādējādi neietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā, kas ir jautājums, par kuru šajā tiesvedībā tika iesniegts lūgums lietas dalībniekiem sniegt rakstveida atbildi.

86. Šajā jautājumā es piekrītu Komisijas izteiktajam negatīvajam viedoklim. Kā atgādina pēdējā minētā, ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas sākotnēji pamatlietā bija pievienots atgriešanas lēmumam, ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā, jo tas tika noteikts attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, tieši viņa nelikumīgās uzturēšanās dēļ. Tā kā vienkārša šāda lēmuma atcelšana nekādi neietekmē šos faktus, man šķiet skaidrs, ka šī atcelšana, ja valsts iestādes nav pieņēmušas jaunu pasākumu, nevar izraisīt minētā ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma juridiskās kvalifikācijas grozīšanu. Proti, atšķirībā no ieceļošanas aizliegumiem, kas ir pieņemti saskaņā ar Direktīvas 2008/115 11. pantu, valsts mēroga ieceļošanas aizliegumiem ir piemērošanas nosacījumi, kuros nav ietverts uzturēšanās nelikumīgais raksturs [40]. Šajā ziņā Vācijas iestādēm joprojām ir iespēja pieņemt administratīvu aktu, kas satur valsts mēroga ieceļošanas aizliegumu, ja ir izpildīti šāda aizlieguma piemērošanas nosacījumi, kas nav saistīti ar atgriešanu.

87. Un vēl – pēdējā piezīme. Es saprotu, ka bažas, kas lika Vācijas iestādēm atcelt atgriešanas lēmumu, neskarot ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu, bija novērst to, ka prasītājs pamatlietā nostiprina savas uzturēšanās tiesības Vācijā [41]. Tomēr ir jānorāda – tāpat, kā to ir darījusi Nīderlandes valdība un Komisija –, ka Direktīva 2008/115 sniedz dalībvalstīm juridisku līdzekli, kas tām ļauj rīkoties šādās situācijās, proti, šīs direktīvas 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto līdzekli, ar kuru ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jāatliek izraidīšana, ja ar izraidīšanu tiktu pārkāpts neizdošanas princips, un ir jāizdod attiecīgajām personām rakstisks apstiprinājums par viņu situāciju saskaņā ar minētās direktīvas 12. apsvērumu [42]. Šis līdzeklis ļauj valsts iestādēm panākt, ka atgriešanas lēmums tiek tikai apturēts uz laiku, un tādējādi novērst jebkādu šaubu rašanos par ieceļošanas aizlieguma, kas papildina šo lēmumu, saglabāšanas spēkā likumību. Tā kā prasītāja pamatlietā izraidīšana, šķiet, ir apturēta saskaņā ar *AufenthG* 60.a pantā paredzēto iecietības statusu, man rodas jautājums, vai Vācijas iestādes ir izmantojušas šo iespēju.

88. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai uz otro prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka ar Direktīvu 2008/115 netiek pieļauts, ka tiek saglabāts spēkā ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas noteikts trešās valsts pilsonim vienlaikus ar izraidīšanas rīkojumu, kurš ir pieņemts, pamatojoties uz iepriekšēju notiesājošu spriedumu krimināllietā, ja atgriešanas lēmums ir atcelts. Tas tā ir arī tad, ja izraidīšanas rīkojums ir kļuvis galīgs.

[40] Skat. šo secinājumu 68. punktu.

[41] Skat. šo secinājumu 25. punktu.

[42] Atbilstoši Direktīvas 2008/115 12. apsvērumam: "[..] Lai varētu uzskatāmi parādīt viņu īpašo stāvokli administratīvu kontroļu vai pārbaužu gadījumā, [trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri valstī uzturas nelikumīgi un kurus vēl nevar izraidīt,] būtu jāizdod rakstisks apstiprinājums par viņu situāciju [..]."

V. Secinājumi

89. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas ir noteikts attiecībā uz trešās valsts pilsoni vienlaikus ar izraidīšanas rīkojumu, kurš pieņemts, pamatojoties uz iepriekšēju notiesājošu spriedumu krimināllietā, ietilpst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, piemērošanas jomā.

2) Ar Direktīvu 2008/115 netiek pieļauts, ka tiek saglabāts spēkā ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas noteikts trešās valsts pilsonim vienlaikus ar izraidīšanas rīkojumu, kurš ir pieņemts, pamatojoties uz iepriekšēju notiesājošu spriedumu krimināllietā, ja atgriešanas lēmums ir atcelts. Tas tā ir arī tad, ja šis izraidīšanas rīkojums ir kļuvis galīgs.